

Вікторія Белінська

студентка 1 СТН курсу спеціальності «Облік і оподаткування»

Науковий керівник: **Цвігун І.А.,**

д.е.н., доцент, завідувач

кафедри інформаційних технологій

Подільський державний аграрно-технічний університет

м. Кам'янець-Подільський

СОЦІАЛЬНИЙ КАПІТАЛ ТА ЙОГО ОСОБЛИВОСТІ

«Справжнє багатство нації – це її люди. Основна мета розвитку полягає в тому, аби створити сприятливе середовище для довгого, здорового і творчого життя людей». Саме такими словами починалася Доповідь про людський розвиток в 1990 році [1; с.10].

В доповіді «Про розвиток людини» 2010 року зазначено «...результати виміру різних аспектів людського розвитку за останніх 20 років говорять про наявність складного і необов'язково лінійного причинно-наслідкового зв'язку між економічним зростанням, демократією і людським розвитком» [2; с.4].

Останнім часом набуло розвитку поняття соціального капіталу, що в загальному випадку визначається як сукупність соціальних ресурсів, які використовуються людиною для досягнення своєї мети [3; с.11].

Соціальний капітал - це спроможність індивіда розпоряджатися обмеженими ресурсами на основі свого членства у певній соціальній мережі або у ширшій соціальній структурі. Спроможність накопичувати соціальний капітал не є індивідуальною характеристикою особистості, вона є особливістю тієї мережі відносин, яку виформовує індивід. Таким чином, соціальний капітал - продукт включеності людини у соціальну структуру.

Експерти Світового банку визначають соціальний капітал як довіру, суспільні цінності, релігійні переконання, на основі яких формуються норми та системи соціальних зв'язків, що відіграють роль традиційних, неформальних

механізмів координації поведінки людей в суспільстві, а інститути визначають як організації (урядові установи, фірми, інститути громадянського суспільства, правоохоронні та судові органи тощо), формальні правила (державне регулювання, закони та конституція) та неформальні правила (традиції), які є механізмом координації поведінки людини [4].

В Україні, кажуть фахівці, відбувається процес накопичення негативного соціального капіталу, що проявляється у корупції, злочинності тощо. Подібні явища існують у кожній посткомуністичній країні, за винятком, очевидно, країн постсоціалістичних західних, які великою мірою подолали місництво, злочинність і корупцію.

Соціологічні опитування останніх років показують: понад 80% респондентів не відносять себе до жодної громадської організації. Цей найнижчий показник, навіть у порівнянні з Латинською Америкою, означає, що довіри до інститутів, які формують і акумулюють соціальний капітал, в Україні немає

Країни, де практично відсутній соціальний капітал, не здатні ні до модернізації, ні до розвитку. «Держави, що не відбулися» (тропічна Африка) мають спільну рису: відсутність соціального капіталу.

Головна відмінність сучасного українського суспільства від західного полягає в тому, що в нашій країні маргінали складають більшість, а не меншість населення. Ізоляція та низька соціальна активність, будучи наслідками бідності, виступають і основними її джерелами. Витіснення людей з економічної сфери, соціальна ізоляція, призводять до відсутності механізмів впливу громадськості на процес прийняття рішень [5; с.229-230].

Для характеристики формування соціального капіталу використовують багато чинників, а саме рівень життя, доходів. Для українського суспільства є зрозумілішим середній клас. На нашу думку, основою розвитку і функціонування соціального капіталу має бути середній клас. У розвиненій країні середній клас виконує ряд важливих функцій, серед яких однією з найважливіших є стабілізація суспільства шляхом виправлення економічних

протирич, підтримки традиційних цінностей, розвиток політичних партій центристського спектру тощо. Саме середній клас є носієм культури, науки та інновацій, основною виробничою силою суспільства [5, с.70].

Список використаних джерел

1. Региональный доклад о человеческом развитии: «От трансформации - к обществу для всех» Бранка Анджелкович, Андрей Иванов, Шейла Марни, . та ін. Братислава . – 2011. – 132 с
2. Доклад о развитии человека 2010. Реальное богатство народов: пути к развитию человека / Пер. с англ.; ПРООН. – М., Издательство «Весь Мир», 2010. – 244 с.
3. Грیشнова О.А. Нагромадження людського, інтелектуального і соціального капіталу підприємства як основна форма його капіталізації / Вісник Донецького інституту економіки та права. – 2011. - №1. – с.10-13
4. Степанова О. В. Соціальний капітал та проблеми ефективності державного регулювання економіки/ Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" № 11, 2011 р.
<http://www.economy.nauka.com.ua/index.php?operation=1&iid=801>
5. Коваліско Н. В. Основи соціальної стратифікації: Навчальний посібник – Львів : «Магнолія 2006», 2007. – 328 с
6. Цвігун І.А. Демографічна безпека України та напрями її регулювання: монографія/ І.А.Цвігун. -Кам'янець-Подільський: Видавець ПП Зволейко Д.Г., 2013.-400 с.